

ET GRØNT VÆKSTTEAM

**FOR
FREMTIDENS
DANSKE
FØDEVARE-
PRODUKTION**

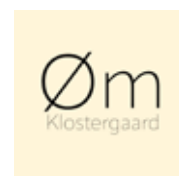
Medlemmerne af Et grønt vækstteam for fremtidens danske fødevarerproduktion er:

**DYRENES
BESKYTTELSE**

perfectseason

Den 3. juni 2026 fik Danmark en ny regering. Den har et ønske om et grønt, bæredygtigt Danmark og en fødevarerproduktion, der tager hensyn til natur, mennesker og dyr. Det kan vise sig at blive et afgørende skridt imod et dansk fødevarer-system i bedre balance og dermed en omstilling af det intensive animalsk-baserede landbrug, som dominerer i Danmark i dag.

Vi er en række organisationer og virksomheder, der ønsker at gribe muligheden for at levere løsninger og udvikle fremtidens landbrug og fødevarerhverv, hvor markedsefterspørgslen i langt højere grad vil være drevet af behovet for at genoprette biodiversitet, klima, miljø og dyrevelfærd.

Vi giver ni anbefalinger, der samlet set er et bud på nye muligheder for fødevarer-systemet. Fødevarerproduktion er en dansk styrkeposition – vi besidder den nødvendige viden, de rette kompetencer og et spirende miljø af nye virksomheder, der har potentialet til at blive fremtidens giganter og sætte Danmark i førersædet for innovativ fødevarerproduktion.

Anbefalingerne kan dermed være med til at skabe fundamentet for vækst i de fødevarer-virksomheder, der bør udgøre kernen af fremtidig dansk fødevarer-produktion.

Udfordringsbillede: Vækst i balance med planetens bæreevne

Vores fødevarer-system står i disse år ved et vadedsted, hvor hensyn til fødevarer-produktion, suverænitet, klima, miljø, biodiversitet og dyrevelfærd spiller en stadig større rolle. Derfor er det også det rette tidspunkt at sætte højere ambitioner for at udvikle stærkere forretningsmodeller, som kan ruste Danmark til denne virkelighed.

Den måde, vi dyrker jorden og producerer fødevarer på, respekterer ikke planetens grænser. Syv af de ni planetære grænser – deriblandt klimaforandringer, tab af biodiversitet og kvælstofkredsløbet – er allerede overtrådt.

Med denne økologiske krise er det kun et spørgsmål om tid, før de globale markeder og regeringer vil efterspørge en ny politisk tilgang. Det er altafgørende for at sikre en bæredygtig og fremtidssikret vækst, der gavner mennesker, dyr, natur, miljø og klima. Der skal bygges videre på Danmarks styrker, og vi skal sætte barren højt – ikke kun forvalte og formidle fortidens, ofte uhensigtsmæssige, løsninger.

Danmark har et meget stort potentiale for igen at blive et foregangsland, der globalt viser vejen til udvikling af en fødevarerproduktion, der skaber liv på landet, bedre forhold for både dyrene i produktionen og de vilde dyr og langt større biodiversitet.

Ni anbefalinger:

Anbefaling 1: Bedre plads og mindre udledning

Anbefaling 2: Omstillingsfond for landbrug, der vil ud af animalsk produktion

Anbefaling 3: Mål for udfasning af sojaimport i 2035 og støtte til landmænd, der vil omlægge arealer til proteinrige afgrøder

Anbefaling 4: Offentlige indkøb skal bane vejen ved at prioritere fødevarer, der følger kostrådene

Anbefaling 5: Erstat EU's direkte indkomststøtte med honorering for bedrifternes grønne resultater

Anbefaling 6: Fjern moms på økologi

Anbefaling 7: Regulering og vej mod udfasning af pesticider

Anbefaling 8: Styrket indsats for plantebaserede fødevarer på globalt marked

Anbefaling 9: Ny fødevarefond skal bidrage til omstilling til økologisk og/eller plantebaseret fødevaresystem

ANBEFALING

**Bedre plads og
mindre udledning**

Der fastsættes krav til, at alle dyr skal have udearealer stillet til rådighed. Samtidig foretages en undersøgelse af muligheden for gradvist at indføre bindende lofter over antal dyr per hektar.

Anbefalingen bidrager til at udvikle og styrke fødevaresektoren. Et landbrug med færre dyr og højere produktværdi er mere robust over for udsving i verdensmarkedspriser, fordi indtjeningen bygger på kvalitet frem for kvantitet. Krav om udearealer vil fremme innovation og investeringer i landbrugsteknologi, byggeri og rådgivning. Samtidig vil et lavere antal dyr pr. hektar reducere sygdomsrisici.

Danmark har mulighed for at tage et kvantespring på dyrevelfærden i produktionen ved at stille krav om, at alle dyr har ret til et liv med adgang til åben himmel og mere plads. Det vil reducere dyreintensiteten i Danmark og dermed den samlede belastning af vores miljø og forbruget af antibiotika.

Forslaget skal modvirke, at husdyrproduktionen intensiveres yderligere. Danmark forvalter allerede landbrugsjorden på en måde, der har alvorlige konsekvenser for dyr, natur, miljø og klima. En mindre husdyrproduktion vil medføre metan-reduktioner, som er den mest effektive strategi til at mindske de globale temperaturstigninger på kort sigt.

Udover at stille krav om udearealer foreslås det at undersøge muligheden for at indføre gradvise lofter over antallet af dyr pr. hektar. Undersøgelsen af lofter bør også omfatte antallet af levendefødte dyr, så avlen belønner bedre dyresundhed og færre dødsfald blandt ungerne.

ANBEFALING

Omstillingsfond for landbrug, der vil ud af animalsk produktion

I et samarbejde mellem staten og pensionskasser etableres der en omstillingsfond, der skal støtte landbrug, som ønsker at omlægge fra animalsk til ikke-animalsk produktion.

Anbefalingen lægger op til, at der gives en hjælpende hånd til de landbrug, der er villige til at omlægge og udvikle ikke-animalsk produktion. Der skal skabes bedre vilkår for vækst i den plantebaserede sektor og de innovative landbrugsvirksomheder, der arbejder med at udvikle fødevareproduktionen i grønnere retning. Det vil også give en mere lige konkurrence, da mulighederne for at få støtte til teknologi af animalsk produktion, typisk er bedre end den ikke-animalske.

Der er i Danmark et potentiale for en stor produktion af plantebaseret protein og udvikling af nye produkter.¹

En sådan strukturel omlægning er også nødvendig, fordi den nuværende, industrielle dyreproduktion direkte forhindrer Danmark i at nå sine klimamål.² Med forslaget støtter vi, at landbrug kan omlægge fra animalsk produktion med høje udledninger til ikke-animalsk produktion med lavere udledninger.

I modsætning til eksisterende ordninger handler denne fond altså ikke om at tage jord ud af drift, men om at skabe nye erhvervsmuligheder.

¹ Ministeriet for Landbrug, Fødevarer og Fiskeri: "Strategi for grønne proteiner til dyr og mennesker", december 2023.

² Klimarådet: "Danmarks klimamål i 2050: Scenarier for en langsigtet omstilling til et 100- eller 110-procentsmål", august 2024.

ANBEFALING

**Mål for udfasning af sojaimport i 2035
og støtte til landmænd, der vil omlægge
arealer til proteinrige afgrøder**

Der vedtages et mål om udfasning af sojaimport i 2035. For at understøtte udfasningen afsættes en pulje på 800 mio. kr. til omlægningshjælp til landmænd, der omlægger arealer til proteinrige afgrøder, samt investeringstilskud til foderfabrikker, der udvikler foderblandinger baseret på danske råvarer.

Anbefalingen bidrager til at udvikle den danske fodersektor, reducere afhængigheden af import og bekæmpe afskovning f.eks. i Amazonas.

Danmark har erfaring med udvikling af proteinafgrøder og er verdens første land med en proteinstrategi, hvoraf det fremgår, at vi bør producere betydeligt flere grønne proteiner af høj kvalitet, som kan bidrage til at erstatte importeret foder, som f.eks. soja, og understøtte overgangen til en mere plantebaseret fødevareresektor.³ Tiltaget understøtter dette, samt en øget fødevareresikkerhed.

I de senere år har vi importeret i gennemsnit ca. 1,5 mio. ton sojaskrå om året, hvoraf hovedparten kommer fra Brasilien.⁴ Sojaen bruges primært i svine- og fjerkræfoder og er tæt forbundet med afskovning og tab af biodiversitet i Sydamerika. Denne afhængighed underminerer både klimainsatsen og fødevareresikkerheden i Danmark.

Omlægningshjælpen vil kun kunne gives i etableringsperioden og er ikke en direkte afgrødestøtte til proteinrige afgrøder.

Omlægningshjælpen skal øge det samlede udbud af proteinrige afgrøder.

³ Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri: "Strategi for grønne proteiner til dyr og mennesker", december 2023.

⁴ Københavns Universitet: "Ny rapport undersøger dansk sojaimport og EU's skovrydningsforordning", 29. september 2025.

ANBEFALING

**Offentlige indkøb skal bane vejen
ved at prioritere fødevarer,
der følger kostrådene**

Fremtidige kantineudbud i stat, regioner og kommuner og tilhørende institutioner skal stille krav til, at de officielle kostråd følges og minimum 90 pct. økologi eller produkter med lavt klimaaftryk i kantiner og frugtordninger.

Anbefalingen øger efterspørgslen på økologiske produkter og produkter med lavt klimaaftryk.

Ifølge de officielle kostråd skal vi spise mere grønt og vores proteinindtag skal i højere grad baseres på bælgfrugter.⁵ Det er både gavnligt for sundheden og klimaet.

Alligevel sker det ikke i praksis. Danskerne spiser i gennemsnit et kilo kød om ugen, selvom anbefalingen i de officielle kostråd lyder på 350 gram.⁶ Spørgsmålet er derfor, hvad der kan gøres for at ændre danskernes kostvaner. Her spiller de professionelle køkkener en stor rolle i kraft af deres potentiale for at udbrede nye vaner og drive en efterspørgsel.

Stat, regioner og kommuner bør gå forrest i den grønne omstilling og repræsenterer et kæmpe potentiale til at skabe vækst på netop dette område. Der er allerede stor opmærksomhed på de muligheder, der ligger i landets offentlige køkkener, men der bør sigtes højere. En økologisk og klimavenlig menu, der følger kostrådene, bør være udgangspunktet.

⁵ Fødevarestyrelsen: "De officielle kostråd".

⁶ DTU Fødevareinstitut: "Danskernes kostvaner 2021-2024", 2026.

ANBEFALING

**Erstat EU's direkte indkomststøtte
med honorering for bedrifternes
grønne resultater**

Den del af EU's landbrugsstøtte som er direkte indkomststøtte eller koblet støtte til landbruget afvikles og erstattes af honorering for bedrifternes resultater målt på klima, vandmiljø, biodiversitet og dyrevelfærd.

Anbefalingen vil støtte et mere bæredygtigt landbrug, hvor støtten bruges klogere, så dyrevelfærden forbedres, naturen får mere plads, og produktionen sker inden for de planetære grænser.

Samtidig vil forslaget understøtte mere liv på landet og større mangfoldighed i fødevarerproduktionen. Mindre landbrug bør have bedre vilkår, blandt andet gennem en højere støttesats, som gør det muligt at drive bæredygtig fødevarerproduktion til mennesker. For at skabe liv på landet er der netop brug for, at vi støtter den næste generation af landmænd i at producere fødevarer.

I dag går størstedelen af EU's landbrugsstøtte til hektarstøtte, som belønner ejerskab af jord frem for grønne resultater. Ordningen medvirker til at fastholde en struktur, hvor store bedrifter og konventionel produktion har de bedste økonomiske vilkår. Dermed understøtter den indirekte en udvikling, der gør det sværere for små og nye landbrug at etablere sig, og som ikke i tilstrækkelig grad fremmer omstillingen mod et mere bæredygtigt fødevarer system.

ANBEFALING

Fjern moms på økologi

Momsen på økologi afskaffes.

Anbefalingen understøtter økologiske virksomheder og skaber gevinster for både sundhed, klima, dyrevelfærd og landbrug.

Danmark er det land i verden, hvor økologien er mest udbredt i detailhandlen, men på trods af det udgjorde andelen af økologiske varer kun 11,6 pct. af det samlede salg af fødevarer i 2024.⁷ Det er derfor afgørende, at der arbejdes for at fremme efterspørgslen på økologiske varer, og et værktøj til at sikre denne vækst er en momsfrigtagelse.

Momsfrigtagelse for økologiske fødevarer skal ses som en investering i fremtiden. Afkastet er også bedre dyrevelfærd, større biodiversitet, bedre folkesundhed og selvforsyning af sunde fødevarer til danskerne.

EU's nye momsdirektiv giver medlemslandene mulighed for at sænke eller helt fjerne momsen på fødevarer med dokumenterede sundheds- og miljømæssige fordele. Flere lande har allerede benyttet sig af denne mulighed. Faktisk har mere end halvdelen af EU's medlemslande indført differentierede momssatser på fødevarer.⁸

Regeringsgrundlaget lægger op til at anvende det samme instrument til at styrke borgernes adgang til sunde og klimavenlige fødevarer ved netop at fjerne momsen på frugt og grønt. Fjernes momsen helt på økologiske fødevarer vil der være endnu mere at vinde samtidig med, at det vil understøtte de nationale mål om mere økologi og plantebaseret produktion frem mod 2030. Det er dog vigtigt, at økologilovgivningen følger med udviklingen, sådan at nye klimavenlige teknologier som eksempelvis fermentering, også kan økologificeres og dermed momsfrigtages.

⁷ Danmarks Statistik: "Stigning i økologisk detailsalg", 22. april 2025

⁸ Skatteministeriet: "Analyse af differentieret moms", 10. oktober 2024

ANBEFALING

Regulering og vej mod udfasning af pesticider

Danmark skal tage et samlet skridt mod udvikling af alternativer til pesticider ved udfasning og støtte til omstilling og innovation.

Anbefalingen støtter udviklingen af virksomheder, der udvikler alternativer til pesticider. Målet er at udfase pesticider gennem innovation og målrettet regulering.

Konkret foreslås der etableret en national omstillings- og innovationspulje på 150 mio. kr. årligt i en tiårig periode, som støtter udvikling, afprøvning og udbredelse af ikke-kemiske alternativer til pesticider, herunder biologisk plantebeskyttelse, mekaniske løsninger og digital teknologi. Puljen skal samtidig fremme danske løsninger på eksportmarkeder med ønsker om pesticidfri produkter og understøtte vækst og arbejdspladser i den grønne sektor. Endvidere skal puljen kunne finansiere rådgivning til landmænd, der ønsker at omlægge til pesticidfri produktion.

Finansieringen kan ske gennem en justering af de eksisterende pesticidafgifter, så de mest miljø- og sundhedsskadelige stoffer pålægges højere afgifter.

Der skal desuden indføres udvidet forbud mod brug af pesticider i nærheden af særligt sårbare områder, der ud over grundvandsdannende områder omfatter Natura 2000-områder, samt kommende områder med beskyttet natur. Samtidig bør staten understøtte omlægning af disse arealer til økologisk drift, skov og natur, så beskyttelsen af drikkevandet går hånd i hånd med styrkelse af biodiversitet og naturværdier.

En målrettet udfasning af pesticider vil ikke kun beskytte drikkevandet og styrke biodiversiteten, men også give danske virksomheder en førerposition på et globalt marked for bæredygtige og pesticidfrie løsninger. Danmark kan dermed kombinere miljømæssige gevinster med nye eksportmuligheder, innovation og vækst i fødevare- og teknologisektoren og blive frontløber for et moderne og bæredygtigt fødevaresystem.

ANBEFALING

**Styrket indsats for
plantebaserede fødevarer
på globalt marked**

Danmark skal have en national strategi for eksportfremme af plantebaserede fødevarer.

Anbefalingen giver Danmark en mulighed for at igangsætte et nyt, grønt eksporteventyr. For at fastholde en førende position skal en styrket national eksportstrategi målrette ressourcerne mod markedsføring og eksportfremme.

Eksporten i Danmark i dag er stadig domineret af konventionelle animalske produkter. Det globale marked for plantebaserede fødevarer forventes at stige i det kommende årti.⁹

Danmark bør styrke sit eksportfokus på plantebaserede fødevarer på det globale marked. Eksportfremme af plantebaserede fødevarer i Danmark halter stadig bagefter de animalske. Strategien vil derfor være et tillæg til de eksisterende "Handlingsplan for plantebaserede fødevarer", "Strategi for grønne proteiner til dyr og mennesker" og initiativer i regi af Plantefonden.¹⁰

Målet er at sikre, at det danske brand for kvalitet og bæredygtighed primært forbindes med plantebaserede produkter, hvilket er afgørende for at kapitalisere på det voksende globale marked og drive den grønne omstilling via eksport.

⁹ Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri: "Handlingsplan for plantebaserede fødevarer", oktober 2023.

¹⁰ Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri: "Strategi for grønne proteiner til dyr og mennesker", december 2023.

ANBEFALING

Ny fødevarefond skal bidrage til omstilling til økologisk og/eller plantebaseret fødevaresystem

Den offentlige støtte, der via Promilleafgiftsfonden stadig gives til landbrugets egne produktionsafgiftsfonde for konventionel animalsk produktion, f.eks. svine-, kvæg- og fjerkræafgiftsfonden, samles i en ny fødevarefond.

Anbefalingen skal støtte udvikling af økologiske og/eller plantebaserede produkter. Midler kan f.eks. bruges til markedsføring, der øger efterspørgslen på økologiske og sæsonbaserede produkter, og til forskning, som styrker innovation og nye produktionsmetoder. Dette kan skabe økonomisk vækst gennem udvikling af grønne virksomheder, bedre eksportmuligheder og nye arbejdspladser.

Det vil være en ændring af den måde produktionsafgiftsfondene fungerer på i dag, men overgangen til bæredygtige fødevarer kræver en strukturel omstilling. Den animalske produktion bør mindskes, da det nuværende system giver utilstrækkelige muligheder for alternative produktionsformer. Overgangen til et bæredygtigt fødevaresystem indebærer en strukturel omstilling, som skal understøttes og hjælpes på vej både med faglig udvikling, forskning og efterspørgsel.

Omfordelingen omfatter kun den offentlige støtte til landbrugets egne produktionsafgiftsfonde for konventionel animalsk produktion. Fonde som "Fonden for økologisk landbrug" og "Plantefonden" berøres ikke.

Medlemmerne af Et grønt vækstteam for fremtidens danske fødevareproduktion er:

**DYRENES
BESKYTTELSE**

perfect**season**

